

Minister Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej

BM-II.059.1.332.2026

Warszawa, /elektroniczny znacznik czasu/

Pan
Włodzimierz Czarzasty
Marszałek Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej

Szanowny Panie Marszałku,

w odpowiedzi na interpelację nr 17338 Pani Posłanki Doroty Arciszewskiej-Mielewczyk, w sprawie ograniczenia środków dla powiatowych urzędów pracy oraz skutków zmian ustawy o rynku pracy i służbach zatrudnienia, proszę przyjąć poniższe informacje.

Tytułem wstępu pragnę wyjaśnić, że zgodnie z art. 29 ust. 6 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych podstawą gospodarowania środkami Funduszu Pracy (FP) w trakcie roku budżetowego jest roczny plan finansowy FP będący załącznikiem do ustawy budżetowej. W trakcie prac nad projektem ustawy budżetowej Minister Finansów i Gospodarki, zgodnie z przepisami rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 13 lipca 2025 r. w sprawie szczegółowego sposobu i zakresu oraz trybu i terminów opracowania materiałów do projektu ustawy budżetowej, przekazuje wstępną kwotę wydatków na dany rok oraz wyjściowe kwoty wydatków na kolejne lata dla poszczególnych dysponentów części budżetowych. Pismem z 25 lipca 2025 r. Minister Finansów i Gospodarki przekazał do Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej limit wydatków FP do uwzględnienia w projekcie planu finansowego na 2026 r. Limit określono na poziomie 10,1 mld zł.

Minister Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej na każdym etapie uzgodnień wskazywał na konieczność utrzymania finansowania aktywnych form przeciwdziałania bezrobociu na poziomie analogicznym do 2025 r. Pomimo tego kwotę zabezpieczoną w planie FP na br. ustalono na poziomie niższym od postulowanych potrzeb finansowych.

Minister Finansów i Gospodarki wskazuje, że Polskę objęto jest procedurą nadmiernego deficytu (EDP), co oznacza konieczność konsolidacji finansów publicznych i redukcji deficytu w kolejnych latach i znajduje odzwierciedlenie w średniookresowym planie budżetowo-strukturalnym na lata 2025-2028, określającym ścieżkę wydatków do 2028 r., której przestrzeganie jest niezbędne do ograniczenia deficytu nominalnego i redukcji długu w średnim okresie. Minister wskazywał też, że wydatki FP objęto stabilizującą regułą wydatkową (SRW) oraz limitem wydatków wskazywanym corocznie w ustawie budżetowej. Zwiększenie limitu wydatków FP może ze względu na to odbyć się pod warunkiem wskazania oszczędności na realizacji innych zadań objętych tą regułą.

Ustalenie niższego limitu wydatków wpłynęło bezpośrednio na wysokość środków FP na finansowanie form pomocy przez samorządy powiatowe, których podział między poszczególne regiony regulują przepisy ustawy z dnia 20 marca 2025 r. o rynku pracy i służbach zatrudnienia¹ oraz wydane na podstawie art. 277 ustawy rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 27 listopada 2025 r. w sprawie zasad gospodarki finansowej Funduszu Pracy² (dalej jako: „rozporządzenie RM”). Na podstawie art. 267 ust. 4 ww. ustawy, w związku z § 6 rozporządzenia RM, kwota środków FP na finansowanie form pomocy, w tym tych realizowanych w ramach projektów EFS+, określona w planie finansowym FP na br. - pomniejszona o rezerwę pozostającą w dyspozycji ministra właściwego do spraw pracy

¹ Dz. U. poz. 620, z późn. zm.

² Dz. U. poz. 1662.

- dzielona jest między województwa algorytmem, po czym kwoty ustalone dla samorządów województw dzielone są dla poszczególnych samorządów powiatowych przez zarząd województwa według kryteriów określonych przez sejmik województwa. Oznacza to, że podczas opracowywania kryteriów podziału istnieje możliwość uwzględnienia szczególnych potrzeb lokalnych rynków pracy.

Samorządy powiatów na finansowanie form pomocy, w tym tych realizowanych w ramach projektów EFS+, dysponują w 2026 r. w skali kraju środkami FP w kwocie 1,7 mld zł, z czego do dyspozycji powiatu bytowskiego pozostaje 5,8 mln zł. Ze środków tych finansowane są wszystkie formy pomocy określone w ustawie. Wyboru wdrażanych form pomocy, w ramach łącznej kwoty ustalonej dla samorządu powiatu, dokonuje starosta po zasięgnięciu opinii powiatowej rady rynku pracy. To samorządy powiatów decydują zatem, uwzględniając potrzeby lokalnych rynków pracy i własne możliwości, o wyborze i finansowaniu poszczególnych form pomocy.

Niezależnie od środków przekazywanych samorządom powiatowym minister właściwy do spraw pracy dysponuje rezerwą Funduszu Pracy, z której może zwiększyć środki przyznane samorządom na finansowanie form pomocy w danym roku budżetowym, uwzględniając potrzeby zgłaszane przez urzędy pracy. Procedurę ubiegania się o środki z rezerwy FP określono w dokumencie pn. „Zasady ubiegania się o środki rezerwy Funduszu Pracy na finansowanie działań aktywizacyjnych w 2026 roku”, opublikowanym w Intranecie Publicznych Służb Zatrudnienia 4 lutego br. Na jego podstawie, tego samego dnia, Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej ogłosiła nabór wniosków dla urzędów pracy o dodatkowe środki z rezerwy FP na finansowanie aktywnych form przeciwdziałania bezrobociu. Po ich weryfikacji i ocenie urzędom przyznano z rezerwy FP 173,5 mln zł, z czego 8,5 mln zł dla województwa pomorskiego. Środki otrzymał każdy urząd pracy, który spełniał kryteria naboru i z którego złożono wniosek.

Drugi nabór wniosków dla urzędów pracy na dodatkowe środki z rezerwy FP z przeznaczeniem na finansowanie programów aktywizacji zawodowej Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej 13 lipca br. ogłosiła. Nabór, na który przeznaczono 87 mln zł, zakończył się 27 lipca br. W jego ramach wpłynęło 391 wniosków na rekomendowaną przez marszałków województw łączną kwotę 86,6 mln zł, uwzględniającą aktywizację 6089 osób. Po analizie wniosków wszystkim urzędom przyznano wsparcie w kwotach wnioskowanych

Należy podkreślić, że sytuacja na polskim rynku pracy pozostaje stabilna. Zgodnie z danymi Eurostatu stopa bezrobocia w Polsce w lipcu 2026 r. wyniosła 3,4%, podczas gdy średnia dla całej Unii Europejskiej wynosiła 6,1% (w strefie Euro 6,4%). Z kolei według szacunków krajowych stopa bezrobocia rejestrowanego wyniosła w lipcu br. 5,8% w skali kraju. W woj. pomorskim stopa bezrobocia w czerwcu br. utrzymywała się na poziomie, niższym niż w kraju (5,3%).

W okresie styczeń-lipiec 2026 subsydiowaną działalność gospodarczą rozpoczęło 3825 osób do 30 roku życia z 9581 ogółu beneficjentów tej pomocy. W całym 2025 skorzystało z tej formy pomocy 30 533 bezrobotnych, w tym 12 504 osoby do 30 roku życia.

Aktywne formy przeciwdziałania bezrobociu są narzędziem, które w ostatnich latach potwierdziło swoją skuteczność. Udział w działaniach aktywizacyjnych zwiększa szanse bezrobotnych na podejmowanie zatrudnienia niesubsydiowanego. Środki na aktywizację mogą sprzyjać poprawie sytuacji na lokalnym rynku pracy, niemniej są tylko jednym z czynników zwiększających szansę na znalezienie zatrudnienia. W sytuacji ograniczenia

finansowego wsparcia zatrudnienia subsydiowanego, a zwłaszcza w obliczu obserwowanych niedoborów kadrowych, pracodawcy mogą decydować się na tworzenie niesubsydiowanych miejsc pracy. W 2025 r., a jeszcze silniej w okresie od stycznia do lipca br., rosta liczba bezrobotnych podejmujących pracę niesubsydiowaną. W minionym roku podjęto ją prawie 584 tys. osób (r/r wzrost o 2,2%), a w ciągu pierwszych siedmiu miesięcy br. 371 tys. (r/r wzrost o 14,7%).

Informuję również, że do 31 maja 2025 r. obowiązywały przepisy ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (dalej jako: „ustawa o promocji”), zgodnie z którymi osoba bezrobotna mogła utracić status bezrobotnego za odmowę przyjęcia odpowiedniej pracy bez podania uzasadnionej przyczyny. Pozbawienie statusu bezrobotnego następowało od dnia odmowy kolejno na okres: 120 dni w przypadku pierwszej odmowy, 180 dni w przypadku drugiej, 270 dni w przypadku trzeciej i każdej kolejnej odmowy. O zasadności odmowy każdorazowo decydował starosta. Od 1 czerwca 2025 r. kwestie te reguluje ustawa o rynku pracy i służbach zatrudnienia. Ustawodawca zrezygnował z niektórych sankcji, aby odejść od restrykcyjnego podejścia wobec osób bezrobotnych na rzecz rozwiązań dobrowolnych, wspierających aktywizację zawodową oraz umożliwiających beneficjentkom i beneficjentom pomocy współdecydowanie o korzystaniu z jej konkretnych, dostępnych form.

Nowe przepisy zakładają, że status bezrobotnego przysługuje przez 3 lata od dnia rejestracji. W tym czasie urząd pracy oferuje wsparcie dostosowane do potrzeb danej osoby. Zmiana ta była odpowiedzią na postulaty partnerów społecznych oraz urzędów pracy i miała na celu lepsze dostosowanie systemu do współczesnych realiów rynku pracy. Wprowadzone rozwiązania zwiększają dostępność wsparcia dla osób znajdujących się w trudniejszej sytuacji na rynku pracy.

Jednocześnie urząd pracy, na podstawie art. 65 ust. 1 ww. aktu, nadal może pozbawić statusu bezrobotnego osobę, która odmawia przyjęcia propozycji oferty pracy, jeśli działanie to zostało ujęte w Indywidualnym Planie Działania (pkt 12). Sankcje mogą być też stosowane, jeśli osoba bezrobotna z własnej winy, po skierowaniu przez urząd pracy lub zawarciu umowy, nie podjęła albo przerwała realizowanie danej formy pomocy (wyjątkiem jest sytuacja, w której było to spowodowane podjęciem zatrudnienia - pkt 2 - innej pracy zarobkowej lub działalności gospodarczej) lub jeśli odmówiła, bez podania uzasadnionej przyczyny, propozycji podjęcia prac społecznie użytecznych (pkt 3).

W ocenie kierownictwa Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej nie dochodzi do „sztucznego” zwiększania liczby osób w rejestrach. Wprowadzone zmiany pozwalają urzędowi pracy nawiązywać partnerską, opartą na wzajemnym zaufaniu współpracę z osobami bezrobotnymi. Świadczona w ten sposób pomoc uwzględnia indywidualną sytuację jej beneficjentów, ich potrzeby, możliwości i problemy. Ograniczono obowiązki administracyjne po stronie bezrobotnych, a jednocześnie zwiększono aktywność urzędów pracy, które są zobowiązane kontaktować się z nimi co najmniej raz na 30 dni w celu monitorowania realizacji Indywidualnego Planu Działania. Dzięki temu osoby rejestrujące się w urzędach pracy mają zapewnioną stałą pomoc urzędu pracy i mogą korzystać z najlepiej dopasowanych do ich potrzeb form wsparcia i aktywizacji zawodowej, co zwiększa ich szanse powrotu na rynek pracy.

Trzeba podkreślić, że omawiana ustawa wypełnia założenia Krajowego Planu Odbudowy i Zwiększania Odporności (KPO) i realizuje częściowo kamień milowy nr A51G dla reformy pn. A4.1 Efektywne instytucje na rzecz rynku pracy. Poprzedzająca ją ustawa o promocji obowiązywała ponad 20 lat i podlegała licznym nowelizacjom. Założenia na których była oparta stały się w znacznej mierze nieaktualne.

Rozwój i ewolucja rynku pracy wymusiły wprowadzenie nowych regulacji, których celem jest zaspokojenie potrzeb osób poszukujących pracy, bezrobotnych oraz przedsiębiorców określonych bieżącą sytuacją. Jednocześnie konieczne było wprowadzenie przepisów, które zwiększą efektywność publicznych służb zatrudnienia (dalej: „PSZ”).

Art. 210 aktu zawiera rozwiązanie, które daje samorządom województw realny wpływ na kształtowanie polityki rynku pracy w ramach realizowanych programów regionalnych, kierowanych do osób bezrobotnych i poszukujących pracy oraz do pracodawców i przedsiębiorców. Programy te inicjowane są przez marszałka województwa, przy czym z wnioskiem o realizację programu regionalnego wystąpić może do tego organu również starosta, wojewódzka rada rynku pracy albo wojewódzka rada dialogu społecznego. Podstawą zainicjowania programu regionalnego jest diagnoza sytuacji rynku pracy dokonana na podstawie analiz i prognoz dotyczących sytuacji bezrobotnych i poszukujących pracy na rynkach pracy województwa, powiatów i gmin, zapotrzebowania pracodawców i przedsiębiorców na zawody oraz umiejętności lub kwalifikacje na regionalnym rynku pracy, a także uwzględniających mobilność siły roboczej. W ramach programów regionalnych powiatowe urzędy pracy stosują formy pomocy przewidziane w ustawie. Na realizację programów marszałek województwa może przeznaczyć do 5% kwoty środków FP ustalonej na finansowanie form pomocy dla samorządów powiatów w województwie.

Plan Rozwoju Publicznych Służb Zatrudnienia na lata 2025-2027 zakłada prowadzenie działań mających zapewnić wsparcie osobom pozostającym poza obszarem największych metropolii, zwłaszcza zamieszkującym tereny wiejskie. Przewiduje również działania skierowane do osób zagrożonych utratą pracy w związku z zachodzącymi zmianami o charakterze strukturalnym. W ramach działań prowadzonych w Ministerstwie Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej przewidziano m.in.:

- inwentaryzację i krytyczną analizę tzw. „dobrych praktyk” w aktywizacji osób z terenów wiejskich, które wypracowano w projektach pilotażowych;
- upowszechnianie informacji o poszerzeniu możliwości korzystania ze wsparcia PSZ przez rolników;
- opracowanie narzędzia prognozowania zapotrzebowania na umiejętności zielone i cyfrowe.

Wojewódzkie urzędy pracy zobowiązano do identyfikacji na ich terenie obszarów i grup pracowników najmocniej dotkniętych skutkami zmian strukturalnych oraz do prowadzenia analizy zapotrzebowania na pracowników i umiejętności z nimi związane. Wśród działań powiatowych urzędów pracy przewidziano:

- aktywne stosowanie form wsparcia związanych z podnoszeniem mobilności i ułatwianiem dostępu do opieki dla niesamodzielných członków rodziny;
- współpracę z pracodawcami i wspieranie ich w procesach adaptacyjnych oraz w programach regionalnych;
- aktywne i prewencyjne docieranie z ofertą powiatowych urzędów pracy („PUP”) do pracodawców i pracowników zagrożonych utratą pracy z powodu zmian strukturalnych;
- współpracę z reprezentacją pracodawców w zakresie wykorzystania form wsparcia PUP na rzecz wzmocnienia ich potencjału wobec transformacji oraz zapewnienie wysokiej jakości programów zwolnień monitorowanych.

W przypadku braku środków na formy pomocy wymagające zaangażowania środków FP, urzędy pracy mogą wspierać osoby poszukujące zatrudnienia w ramach m.in. pośrednictwa pracy lub poradnictwa zawodowego. Osobom bezrobotnym i poszukującym pracy udostępnia się zweryfikowane przez urzędy pracy oferty pracy za pośrednictwem

prowadzonej w MRPiPS bazy ePraca, dostępnej pod adresem: <https://oferty.praca.gov.pl/portal/strona-glowna> lub w aplikacji mobilnej pn. „ePraca”. W 2025 r. liczba ofert pracy zgłoszonych do ePracy wyniosła ponad 660 tys. Informację o ofertach pracy można również uzyskać podczas wizyty w dowolnym powiatowym urzędzie pracy.

W ramach poradnictwa zawodowego klienci urzędu pracy (osoby bezrobotne, poszukujące pracy i niezarejestrowane) mogą otrzymać wsparcie doradcy zawodowego, które obejmuje porady indywidualne lub grupowe oraz informację zawodową, również udzielaną w formie indywidualnej lub grupowej. Doradca zawodowy pomaga w znalezieniu rozwiązania problemów dotyczących wyboru lub zmiany zawodu, określenia kompetencji zawodowych czy uzupełnienia kwalifikacji zawodowych.

Doradca pomaga też w przygotowaniu dokumentów aplikacyjnych i przygotowaniu się do rozmów kwalifikacyjnych z pracodawcami, przekazuje też wiedzę na temat sprawnego poruszania się na rynku pracy. W 2025 r. doradcy zawodowi w urzędach pracy udzielili porad indywidualnych 191,3 tys. osób, 51 tys. osób skorzystało z porad grupowych, 24,5 tys. osób wzięło udział w badaniach testowych, 346 tys. osób udzielono indywidualnych informacji zawodowych, 160,6 tys. osób uczestniczyło w grupowych spotkaniach informacyjnych, a 1,3 tys. osób rozpoczęło szkolenie z umiejętności poszukiwania pracy.

Działaniem zapobiegającym wzrostowi bezrobocia jest również – udzielana ze środków Krajowego Funduszu Szkoleniowego (dalej: „KFS”) – pomoc osobom pracującym w nabyciu umiejętności i kwalifikacji, które pozwolą im utrzymać zatrudnienie. Od 1 stycznia br. rozszerzone zostało wsparcie udzielane z tego funduszu. Do tej pory ze środków tych korzystać mogli jedynie pracodawcy, a od 1 stycznia 2026 r. z pomocy na kształcenie ustawiczne korzystać mogą już wszystkie podmioty odprowadzające składki na FP lub zwolnione z tego obowiązku na mocy prawa. Oznacza to, że o środki z KFS będą mogły aplikować również osoby prowadzące jednoosobową działalność gospodarczą.

Rozszerzono ponadto kategorie osób pracujących, które mogą skorzystać z kształcenia ustawicznego finansowanego z KFS o osoby wykonujące pracę na podstawie umów cywilno-prawnych. Budżet KFS jest ustalany corocznie i odpowiada wysokości 4-6% przychodów FP uzyskanych z obowiązkowych składek na FP w roku poprzedzającym rok, dla którego sporządza się plan finansowy. Na rok 2026 budżet KFS wynosi 419 591 000 zł. Środki KFS można przeznaczyć na pokrycie kosztów szkoleń, egzaminów, studiów podyplomowych, badań lekarskich i psychologicznych wymaganych do podjęcia kształcenia lub pracy zawodowej po ukończonym kształceniu oraz kosztów ubezpieczenia od następstw nieszczęśliwych wypadków w związku z podjętym kształceniem.

Podkreślam, że ewaluacja ustawy o rynku pracy i służbach i zostanie przeprowadzona po 2 latach jej obowiązywania, co pozwoli na ocenę skutków nowych przepisów i podjęcie decyzji o ich ewentualnej nowelizacji.

Z wyrazami szacunku

z up. Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej

Monika Sikora

Pełnomocnik Rządu do spraw Osób Niepełnosprawnych

Sekretarz Stanu

/-kwalifikowany podpis elektroniczny-/